

Како ће органи власти ријешити проблем дуговања која имају према грађанима

Органи власти Босне и Херцеговине су договорили план за рјешавање проблема дуговања која органи власти имају према грађанима.

На основу овог плана, органи власти БиХ ће предузети реално могуће мјере у циљу рјешавања унутрашњих потраживања грађана према органима власти.

Међународна потраживања, односно финансијска средства која БиХ дугује страним владама и страним банкама, су већ значајно смањена у 1998. и 2000. години.

Категорије грађана којима према овом плану треба бити исплаћен бар дјелимичан износ њихових потраживања су:

- радници чија се потраживања односе на неисплаћене плате
- пензионери чија се потраживања односе на неисплаћене пензије
- различити добављачи који су своје услуге пружали органима власти
- особе које имају потраживања према органима власти у облику захтјева за накнаду ратних штета
- грађани чија је девизна штедња замрзнута на почетку рата.

Вршење исплата ће започети у другој половини 2004. године.

Већина грађана према којима постоје дуговања ће дио износа да приме у готовини. Преостали дио средстава ће бити исплаћен путем обвезница које ће за неколико деценија моћи да се откупе од грађана за пуну номиналну вриједност, или ће их они можда и раније моћи продати за износ који је мало мањи од њихове пуне номиналне вриједности.

Порука господина Драгана Микеревића, премијера Републике Српске

Влада РС је 23. јуна 2004. усвојила закон који омогућава спровођење плана договореног између босанскохерцеговачких органа власти и међународне заједнице у циљу рјешавања проблема исплате потраживања која грађани имају према органима власти. Народна скупштина Републике Српске ће ове седмице разматрати овај закон.

Ово је први пут од завршетка рата да се босанскохерцеговачки органи власти директно баве рјешавањем проблема унутрашњег дуга. Ранији органи власти су грађанима давали обећања која нису могли да испуне, увјеравајући повјериоце да ће гдобити свој новац?

Наравно, новац, на жалост, никада нису добили, а у буџету органа власти није било средстава за исплату.

Сада дајемо обећање које можемо и хоћемо испунити. План који ћемо спровести има пуну подршку међународне заједнице.

Овај план за исплату потраживања не даје свима оно што желе, међутим свима даје оно што је могуће дати и њиме се стварају услови да БиХ почне привлачити кредите и инвестиције које су јој потребне за остваривање економског напретка, што ће имати позитивне ефекте на све грађане.

Питанја и одговори

Зашто ми, на основу овог плана, неће бити исплаћен пуни износ мојих потраживања?

Због тога што органи власти немају средства за исплату дуговања. Уколико би органи власти свима исплатили пуни износ то би довело до њиховог банкрота.

Укупан износ дуговања Републике Српске, након свих могућих легитимних умањења тог износа, процјењује се на 1,76 милијарде КМ.

Укупан буџет Републике Српске за 2004. годину износи око 1,07 милијарде КМ.

Уколико би органи власти исплатити сва своја дуговања у износу од 1,76 милијарде КМ, у наредних годину и по дана не би било могуће исплатити плате запосленицима у органима власти, као ни друге бенефиције или средства за инфраструктуру и институције попут школа и болница, средства за путеве, оружане снаге и све друге институције.

Зашто се ова дуговања према грађанима не исплаћују одмах и у пуном износу?

Због тога што би сви осјетили посљедице уколико би се одмах исплаћивао пуни износ. Из тог разлога је било потребно израдити план за постепену исплату ових потраживања, а закони о спровођењу тог плана обезбјеђују најбољи начин исплате, док органима власти омогућавају нормалан рад и остављају простор за отварање нових радних мјеста и остваривање прихода.

Зашто неки добијају веће исплате од других?

Критеријум за извршење исплата је био транспарентан и јасан.

Најмања група лица која имају потраживања је и најугроженија: радници и пензионери, за које неисплаћене плате и пензије представљају разлику између солвентности и несолвентности.

Потраживања према органима власти за ратне штете су огромна. Она се такође значајно разликују између ентитета и Дистрикта Брчко. Због тога су органи власти настојали да пронађу равнотежу између исплата које неће угрозити финансијски интегритет органа власти (ако банкротирају због исплата, сви ће осјетити посљедице) и исплата које су сразмјерне првобитним потраживањима у што је могуће разумнијим границама.

Девизну штедњу је замрзла посљедња предратна влада бивше Југославије под околностима које нису биле у интересу појединаца који су имали значајне улоге у америчким доларима и осталим валутама. Према овом плану, ови улози, који сада постоје само на папиру и нису покривени никаквим резервама у било којој банци, биће исплаћени уз малу премију и знатну емисију обвезница. На овај начин ће се омогућити да они грађани који су 1991. године посједовали девизну штедњу одмах добију мали дио свог капитала, и знатно већи износ у дугорочнијем периоду.

Зашто босанскохерцеговачке власти нису биле чвршће у преговорима са страним банкама и испословале враћање већег износа нашег новца?

Овај споразум није постигнут између органа власти и страних банака. То је споразум између органа власти и њихових домаћих повјерилаца.

Средства положена у банкама које су пословале 1992. године у БиХ и које су затим постале стране банке, као што је Љубљанска банка, подлијежу засебним преговорима.

Зашто се овај споразум потенцира сада када органи власти немају новац за исплате?

Због тога што проблем са неријешеним исплатама виси изнад БиХ као Дамоклеов мач. Све док се не постигне споразум и све док се органи власти суочавају са неограниченим обавезама

- међународне агенције и стране владе ће нерадо посуђивати новац босанскохерцеговачким органима власти (због тога што би се тај новац могао прије усмјерити на отплату домаћих потраживања мањој групи појединаца, а не на пројекте за које је првобитно намијењен и од којих цијела земља треба имати корист);
- страни инвеститори ће нерадо улагати у БиХ (због тога што би органи власти морали ненадано повећати порезе како би исплатили своја дуговања).

Ово питање се треба брзо ријешити, тако да органи власти и приватни сектор могу привлачити страна средства у циљу покретања босанскохерцеговачке економије и отварања нових радних мјеста.

Поред тога, најугроженија категорија повјерилаца, посебно пензионери и инвалиди, не могу бесконачно чекати. Према овом плану, они ће бар примити финансијску надокнаду.

Нерјешавање великог броја неисплаћених потраживања би могло штетити БиХ на сљедеће начине:

- Велики износ неријешених потраживања обесхрабрује домаћа и страна улагања и тиме смањује запосленост и привредни раст; исплата ових потраживања у потпуности и у краћем временском периоду би захтијевала да се сви порези повећају одмах и у будућности, што би нанијело штету инвестиционим пројектима и свим грађанима чији би се доходак умањило након одбијања пореза.
- Брза отплата домаћих потраживања би могла захтијевати од органа власти да смање издатке којима се потпомажу социјални програми за раднике или потребну инфраструктуру, што би отежало живот босанскохерцеговачких грађана и инвестиционе пројекте учинило мање привлачним.
- Нерјешавање великог износа потраживања угрожава платну дисциплину и кредибилитет органа власти пред инвеститорима и добављачима.
- Органи власти који не плаћају своје дугове би могли охрабрити пореске обвезнике да не плаћају порезе, што би водило ка фискалној кризи.

За више информација контактирајте:
Биро за односе са јавношћу, тел: 051 331 565

